

Život pčele bit će život naše rase, kaže Nikola Tesla, svjetski poznati znanstvenik. Dolazi novi društveni poredak u kojem će žene imati nadmoćnu ulogu. Komunicirat ćemo trenutačno pomoću jednostavnih uređaja koji stanu u džep prsluka. Nebom će letjeti zrakoplovi bez posade, pokretani i vođeni radijskim valovima. Goleme količine energije prenosit će se na velike udaljenosti bez žica. Potresi će biti sve češći. Umjerene klimatske zone postat će ledene ili iznimno tople. I neki od tih zapanjujućih razvoja, kaže Tesla, nisu tako daleko.

U šezdeset i osmoj godini života Nikola Tesla mirno sjedi u svojoj radnoj sobi, promatrajući svijet kojemu je pomogao promijeniti lice i predviđajući druge promjene koje se moraju dogoditi u daljnjem hodu ljudske rase. Visok, mršav i asketski, odjeven u tamnu odjeću, na život gleda smireno, duboko usađenim očima. Usred luksuza živi skromno, birajući prehranu s gotovo krajnjom preciznošću. Uzdržava se od svih pića osim vode i mlijeka te se od rane odrasle dobi nikada nije odavao pušenju.

On je inženjer, izumitelj i — iznad svega toga, a ujedno i temelj svega — filozof. I premda je snažno usmjeren na praktičnu primjenu onoga što nadaren um može naučiti iz knjiga, nikada nije skrenuo pogled s drame života.

Svijet, koji je tijekom posljednjeg uzavrelog stoljeća već mnogo puta bio zadivljen, protrljat će oči i zastati bez daha pred još većim čudesima nego što su ih vidjele i posljednje generacije; a za pedeset godina razlikovat će se od današnjega više nego što se današnji svijet razlikuje od onoga prije pola stoljeća.

Nikola Tesla stigao je u Ameriku u ranoj mladosti, a njegov je izumiteljski genij brzo stekao priznanje. Kada je zahvaljujući svojim revolucionarnim strojevima za prijenos električne energije stekao bogatstvo, osnovao je postrojenja — najprije u New Yorku, potom u Coloradu, a zatim na Long Islandu — gdje su njegovi bezbrojni pokusi doveli do niza velikih, ali i manjih, napredaka u električnoj znanosti. Lord Kelvin je o njemu, još prije nego što je navršio četrdeset godina, rekao da je proučavanju elektriciteta pridonio više nego bilo koji drugi čovjek.

„Od samih početaka bežičnog sustava“, kaže Tesla, „shvatio sam da će ta nova umjetnost primijenjene električne energije biti od veće koristi ljudskom rodu nego ijedno drugo znanstveno otkriće, jer ona praktički uklanja udaljenost. Većina nevolja od kojih čovječanstvo pati posljedica je goleme veličine Zemljine kugle i nemogućnosti pojedinaca i naroda da dođu u bliski međusobni dodir.

Bežična tehnologija omogućit će taj bliži dodir prijenosom informacija, prijevozom naših tijela i materijala te prijenosom energije.

Kad se bežična tehnologija savršeno primijeni, cijeli će se svijet pretvoriti u ogroman mozak, što on u biti i jest, jer su sve stvari zapravo čestice jedne stvarne i ritmične cjeline. Moći ćemo međusobno komunicirati trenutačno, bez obzira na udaljenost. Ne samo to, nego ćemo putem televizije i telefona moći vidjeti i čuti jedni druge savršeno, kao da se nalazimo licem u lice, unatoč tisućama kilometara udaljenosti; a uređaji pomoću kojih ćemo to moći činiti bit će zapanjujuće jednostavni u usporedbi s našim sadašnjim telefonom. Čovjek će moći nositi takav uređaj u džepu svoga prsluka.

Moći ćemo promatrati i slušati događaje — inauguraciju predsjednika, završnicu svjetskog prvenstva, razaranje potresa ili strahote bitke — kao da smo ondje osobno prisutni.

Kada bežični prijenos energije postane komercijalan, promet i prijenos bit će temeljito preobraženi. Već su se pokretne slike bežično prenosile na kratkim udaljenostima. Uskoro će te udaljenosti postati neograničene — a pod „uskoro“ mislim na svega nekoliko godina. Slike se već danas prenose žicama; uspješno su telegrafirane sustavom točaka još prije trideset godina. Kada bežični prijenos energije postane općeprihvaćen, te će metode djelovati jednako primitivno kao što parna lokomotiva djeluje u usporedbi s električnim vlakom.

Sve će željeznice biti elektrificirane, a ako bude dovoljno muzeja da ih smjeste, parne lokomotive bit će groteskne starine za naše neposredno potomstvo.

Možda će najvrednija primjena bežične energije biti pogon letećih strojeva, koji neće nositi gorivo i bit će oslobođeni svih ograničenja sadašnjih zrakoplova i zračnih brodova. Putovat ćemo od New Yorka do Europe za nekoliko sati. Međunarodne granice bit će u velikoj mjeri izbrisane i učinit će se velik korak prema ujedinjenju i skladnom suživotu različitih rasa koje nastanjuju Zemlju. Bežična tehnologija neće samo omogućiti opskrbu energijom svakog područja, ma koliko nepristupačno bilo, nego će imati i politički učinak usklađivanjem međunarodnih interesa; stvarat će razumijevanje umjesto razlika.

Moderni sustavi prijenosa energije postat će zastarjeli. Kompaktne relejne postaje, upola ili čak četvrtinu veličine naših današnjih elektrana, bit će temelj rada — u zraku i pod morem, jer voda uzrokuje vrlo male gubitke pri prijenosu energije bežičnim putem.“

Gospodin Tesla predviđa velike promjene u svakodnevnom životu. „Današnji bežični prijamni uređaji“, kaže on, „bit će odbačeni i zamijenjeni znatno jednostavnijim strojevima; statički elektricitet i svi oblici smetnji bit će uklonjeni, tako da će se moći koristiti bezbrojni odašiljači i prijamnici bez međusobnih smetnji. Više je nego vjerojatno da će se kućne dnevne novine ‘bežično’ tiskati u domu tijekom noći. Upravljanje kućanstvom — problemi grijanja, rasvjete i kućne mehanike — bit će oslobođeni svakog rada zahvaljujući dobrohotnoj bežičnoj energiji.

Predviđam da će se razvoj letećih strojeva nadmašiti razvoj automobila, i očekujem da će gospodin Ford dati velik doprinos tom napretku. Problem parkiranja automobila i osiguravanja posebnih cesta za gospodarski i rekreacijski promet bit će riješen. U velikim gradovima izniknut će tornjevi s trakastim parkiralištima, a ceste će se umnožavati iz puke nužnosti — ili će naposljetku postati suvišne kada civilizacija zamijeni kotače krilima.

Unutarnji toplinski rezervoari Zemlje, na koje upućuju česte vulkanske erupcije, bit će iskorišteni u industrijske svrhe. U članku koji sam napisao prije dvadeset godina definirao sam postupak za neprekidno pretvaranje dijela topline koju atmosfera prima od Sunca u korist čovječanstva. Stručnjaci su brzopleto zaključili da pokušavam ostvariti perpetuum mobile. No moj je postupak pažljivo razrađen. On je racionalan.“

.
. .

Od početka vremena starci su sanjali snove, a mladići gledali viđenja. Mi današnji možemo samo sjediti i čuditi se kada znanstvenik dobije riječ.